

Lag (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

Om författningen

Prop. 2016/17:22, bet. 2016/17:FiU14.

Utkom från trycket den 28 december 2016

utfärdad den 20 december 2016.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 kap. 1 §

I denna lag finns bestämmelser om straff för insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och marknadsmanipulation (marknadsmissbruk) som begås på värdepappersmarknaden.

Finansiella instrument som omfattas av lagen

1 kap. 2 §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på

1. finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in,
2. finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller en OTF-plattform, och
3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av eller inverkar på ett sådant finansiellt instrument som avses i 1 eller 2.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på ageranden, inklusive bud, vid auktionering på en auktionsplattform av utsläppsrätter eller andra produkter baserade på utsläppsrätter i enlighet med auktioneringsförordningen. Det som anges i denna lag om order gäller även bud i en auktion enligt auktioneringsförordningen.

Undantag

1 kap. 3 §

Bestämmelserna i denna lag gäller inte för

1. handel med egna aktier i återköpsprogram eller stabilisering av värdepapper, förutsatt att handeln utförs i enlighet med artikel 5 i marknadsmissbruksförordningen, och
2. transaktioner eller andra åtgärder som avses i artikel 6 i marknadsmissbruksförordningen.

Uttryck i lagen

1 kap. 4 §

I denna lag betyder

auktioneringsförordningen: kommissionens [förordning \(EU\) nr 1031/2010](#) av den 12 november 2010 om tidsschema, administration och andra aspekter av auktionering av utsläppsrätter för växthusgaser i enlighet med Europaparlamentets och rådets [direktiv 2003/87/EG](#) om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen,

finansiella instrument: det som anges i [1 kap. 4 § lagen \(2007:528\)](#) om värdepappersmarknaden,

godtagen marknadspraxis: det som anges i artikel 3.1.9 i marknadsmissbruksförordningen,

handel på värdepappersmarknaden: handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), handel på en MTF-plattform eller OTF-plattform eller en motsvarande plattform utanför EES, eller handel med eller genom någon som yrkesmässigt driver sådan verksamhet som avses i [2 kap. 1 § lagen](#) om värdepappersmarknaden,

insiderinformation: sådan information som anges i artikel 7 i marknadsmissbruksförordningen,

marknadsmissbruksförordningen: Europaparlamentets och rådets [förordning \(EU\) nr 596/2014](#) av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets [direktiv 2003/6/EG](#) och kommissionens [direktiv 2003/124/EG](#), [2003/125/EG](#) och [2004/72/EG](#),

MTF-plattform och *OTF-plattform*: sådana handelsplattformar som anges i [1 kap. 4 b § lagen](#) om värdepappersmarknaden,

reglerad marknad: det som anges i [1 kap. 4 b § lagen](#) om värdepappersmarknaden,

referensvärde: det som anges i artikel 3.1.29 i marknadsmissbruksförordningen, och

spotavtal avseende råvaror: det som anges i artikel 3.1.15 i marknadsmissbruksförordningen.

2 kap. Straffbestämmelser

Insiderbrott

2 kap. 1 §

För *insiderbrott* döms

1. den som har insiderinformation och som för egen eller någon annans räkning förvärvar eller avyttrar finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller ändrar eller återkallar en order avseende sådana finansiella instrument,

2. den som har insiderinformation och som råder eller uppmanar någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, eller
3. den som följer ett sådant råd eller en sådan uppmaning som avses i 2 genom att förfara på det sätt som anges i 1, om rådet eller uppmaningen grundar sig på insiderinformation.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brott som avses i första stycket med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för *grovt insiderbrott* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

2 kap. 2 §

Om ett förvärv eller en avyttring utgör legitimt beteende enligt artikel 9.2–9.5 i marknadsmissbruksförordningen, döms inte till ansvar enligt 1 §. Detsamma gäller

1. när ett finansiellt instrument förvärvas, eller en säljorder återkallas, om det är sannolikt att priset på instrumentet skulle sänkas om insiderinformationen offentliggjordes, och
2. när ett finansiellt instrument avyttras, eller en köporder återkallas, om det är sannolikt att priset på instrumentet skulle höjas om insiderinformationen offentliggjordes.

Den som i annat fall än som avses i första stycket visar att han eller hon inte har utnyttjat insiderinformation döms inte till ansvar enligt 1 §.

Obehörigt röjande av insiderinformation

2 kap. 3 §

Den som röjer insiderinformation döms, utom i de fall då röjandet sker som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åliggande, för *obehörigt röjande av insiderinformation* till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller den som vidarebefordrar ett sådant råd eller en sådan uppmaning som avses i 1 § första stycket 2, om rådet eller uppmaningen grundar sig på insiderinformation.

Om informationen blir allmänt känd samtidigt med att den röjs, eller om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Marknadsmanipulation

2 kap. 4 §

För *marknadsmanipulation* döms

1. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars agerar på ett sätt som ger falska eller vilseledande signaler avseende pris, tillgång eller efterfrågan på finansiella instrument eller spotavtal avseende råvaror som relaterar till instrumenten,
2. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars agerar på ett sätt som låser fast priset på ett eller flera finansiella instrument eller spotavtal avseende råvaror som relaterar till instrumenten, på en onormal eller konstlad nivå,

3. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars agerar på ett sätt som påverkar priset på finansiella instrument eller spotavtal avseende råvaror som relaterar till instrumenten, genom att utnyttja falska förespeglingar eller andra slag av vilseledande eller manipulationer,
4. den som sprider information som ger falska eller vilseledande signaler avseende pris, tillgång eller efterfrågan på finansiella instrument eller spotavtal avseende råvaror som relaterar till instrumenten, eller som låser fast priset på ett eller flera sådana instrument eller spotavtal på en onormal eller konstlad nivå, eller
5. den som sprider falska eller vilseledande uppgifter, tillhandahåller oriktiga eller vilseledande ingångsvärden eller på annat sätt manipulerar beräkningen av ett referensvärde.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brottet med hänsyn till omfattningen av manipulationen, gärningsmannens ställning eller övriga omständigheter är grovt, döms för *grov marknadsmanipulation* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

2 kap. 5 §

En sådan gärning som anges i 4 § första stycket 1 eller 2 medför inte ansvar, om

1. agerandet stämmer överens med godtagen marknadspraxis, och
2. det finns legitima skäl för agerandet.

2 kap. 6 §

Bestämmelserna i 4 § gäller inte för

1. genomförande av transaktioner, läggande av order eller andra ageranden som endast påverkar pris, tillgång eller efterfrågan på ett spotavtal avseende råvaror, om agerandet inte avser ett finansiellt instrument som spotavtalet är relaterat till, och
2. genomförande av transaktioner, läggande av order eller andra ageranden som avser ett spotavtal avseende råvaror som är grossistenergi produkter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Försök och förberedelse till brott

2 kap. 7 §

För försök till insiderbrott och marknadsmanipulation samt för försök eller förberedelse till grovt insiderbrott och för försök till grov marknadsmanipulation döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

3 kap. Handläggningen

Anmälan om brott

3 kap. 1 §

Finansinspektionen ska anmäla till åklagare när det finns anledning att anta att ett brott enligt denna lag har begåtts.

Åtalsprövning

3 kap. 2 §

Åtal ska väckas endast om det är motiverat från allmän synpunkt i fråga om

1. obehörigt röjande av insiderinformation där någon utan att det har varit befogat har fått insiderinformation och förts in på en sådan förteckning som avses i artikel 18 i marknadsmissbruksförordningen, eller
2. marknadsmanipulation som består i enstaka transaktioner som inte leder till någon förändring av det verkliga ägandet av ett finansiellt instrument.

Myndighetssamarbete

3 kap. 3 §

Åklagare som leder en förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken avseende brott enligt denna lag får när undersökningen verkställs anlita biträde av Finansinspektionen.

Åklagare får anlita biträde av Finansinspektionen också i fråga om utredning av brott innan förundersökning har inletts.

3 kap. 4 §

I 3 kap. 14 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning finns ytterligare bestämmelser om samarbetet mellan åklagare och Finansinspektionen avseende marknadsmissbruk.

Hinder mot åtal SFS 2016:1307

3 kap. 5 §

Om Finansinspektionen har utfärdat sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 19 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning, får åklagaren inte väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse för samma person i fråga om den överträdelse som ligger till grund för sanktionsföreläggandet.

3 kap. 6 §

Om ett vitesföreläggande har överträtts och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet, döms det inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Behörig domstol

3 kap. 7 §

Stockholms tingsrätt är behörig domstol i mål enligt denna lag.

4 kap. Yrkande om administrativ sanktion i vissa fall

Inledande bestämmelser

4 kap. 1 §

När åklagaren väcker åtal för brott enligt denna lag ska åklagaren, om det inte är uppenbart obehövt, samtidigt framställa yrkande om återföring eller sanktionsavgift enligt 5 kap. 3 § första stycket 5 och 6 lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning för överträdelse av artikel 14 eller 15 i marknadsmissbruksförordningen för den person som åtalet gäller, om de omständigheter som omfattas av åtalet utgör en sådan överträdelse (yrkande om administrativ sanktion).

Ett yrkande om administrativ sanktion enligt första stycket får prövas av rätten endast om åtalet ogillas eller läggs ned och målet därför avskrivs i den delen.

Förfarandet

4 kap. 2 §

När åklagaren framställer ett yrkande om administrativ sanktion, ska åklagaren i stämningsansökan uppge

1. vilken administrativ sanktion som yrkas,
2. de bestämmelser som är tillämpliga när det gäller den administrativa sanktionen,
3. de omständigheter som åberopas till stöd för den administrativa sanktionen, och
4. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

4 kap. 3 §

Frågan om administrativ sanktion ska handläggas i samma rättegång som åtalet enligt denna lag och avgöras genom dom. Om åklagaren åberopar en ny omständighet till stöd för åtalet, får denna omständighet också åberopas till stöd för yrkandet om administrativ sanktion.

4 kap. 4 §

I fråga om utredningen och förfarandet beträffande frågan om administrativ sanktion gäller det som är föreskrivet för det brottmål som frågan om administrativ sanktion har samband med. Tvångsmedel enligt 24, 25, 27 och 28 kap. rättegångsbalken får dock inte användas.

4 kap. 5 §

Vid underrättelse enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken ska den misstänkte också underrättas om att administrativ sanktion kan komma att beslutas och om grunderna för detta.

4 kap. 6 §

Vid prövning av fråga om administrativ sanktion ska bestämmelserna i 5 kap. 5, 6 och 14–18 §§ lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning tillämpas.

Vid tillämpningen ska det som anges om sanktionsföreläggande i 5 kap. 14 § första stycket samma lag gälla för åtal.

Offentlig försvarare

4 kap. 7 §

Den som har rätt till offentlig försvarare för brott enligt denna lag har rätt till offentlig försvarare också beträffande den fråga om administrativ sanktion som har samband med brottmålet. Om endast frågan om administrativ sanktion överklagas till högre rätt kvarstår rätten till offentlig försvarare bara om det finns särskilda skäl.

Rättegångskostnader

4 kap. 8 §

I fråga om rättegångskostnader ska 31 kap. rättegångsbalken tillämpas.

Överklagande

4 kap. 9 §

I fråga om överklagande ska rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande i brottmål tillämpas.

Prövningstillstånd krävs i hovrätten om endast frågan om administrativ sanktion överklagas dit.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

SFS 2016:1307

1. Denna lag träder i kraft d. 1 febr. 2017.
2. Genom lagen upphävs lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument.

SFS 2017:708

Denna lag träder i kraft d. 3 jan. 2018.

SFS 2020:21

Denna lag träder i kraft d. 1 mars 2020.

Fotnoter